INSTITUTIONEN FÖR
GLOBALA STUDIER

SJÄLVFÖRVERKLIGANDE I FÖRORTSKOLONIN

Hur Changers Hub navigerar vithetsnormen i deras arbete för demokratiserandet av framgång

Stergoula Buyondo

Examensarbete i socialantropologi

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Program och/eller kurs:	Antropologprogrammet S1ANT
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Vt/2024
Handledare:	Mikela Lundahl Hero
Examinator:	xx
Antal ord	10843

Abstract och nyckelord

Målet med denna studie är att undersöka vad vithetsnormen har för betydelse för arbetsmetoder och beslutsfattande på Changers Hub samt på vilka sätt strukturer kopplade till detta begrepp interagerar med Changers Hubs arbete för att skapa en parallell, positiv samhällsberättelse gällande förortens invånare. Studien fokuserar på hur personalen navigerar externt och internt gentemot majoritetssamhället och rådande normer. Uppsatsen är skriven på svenska och baserad på åtta veckors fältstudie hos Changers Hub Hjällbo. Metodologiskt används deltagande observation hos personalen, såväl som kompletterande intervjuer med personalen och en fokusgrupp bestående av medlemmar i organisationen. Resultatet tyder på att de vithetsnormer och maktstrukturer som synliggörs genom Changers Hubs arbete i förorten har vissa likheter med protektorala strukturer hos de koloniala protektorat som fanns i bland annat Afrika och Mellanöstern. Studien synliggör också varför områdesutveckling inte tycks fungera som ett medel för att åstadkomma en strukturell förändring, men hur den kan göra skillnad för individer. I sin kamp för att lyfta kompetensen bland unga i förorten möter Changers Hub *white saviourism* och *svensk exceptionalism* så väl som en *hyperliberal* syn på den unge förortsmedborgarens förutsättningar. För en djupare förståelse av dessa fenomen har kompletterande analytiska verktyg såsom *vithetsnorm*, *rasifiering* och *andrafiering* samt Frantz Fanons, Sara Ahmeds och Arjun Appadurais reflektioner kring teorin om *orientering* använts.

Nyckelbegrepp: Förort, svensk exceptionalism, rasifiering, andrafiering, protektorat, orientering

Förord

Denna studie markerar avslutningen på en resa större än en kandidatuppsats. Jag vill därför använda detta förord till att tacka för privilegiet att få utforska ett helt nytt kapitel av mitt liv. Till min man och mina barn; ni är förutsättningen och ni är källan. Alltid.

Jag vill även rikta min allra största tacksamhet till personalen i Changers Hub Hjällbo som vågat följa med denna resa. Sättet var och en av er tre valt att ta sig an världen kommer för alltid att inspirera och utmana mig som antropolog och som medmänniska.

Slutligen vill jag tacka min handledare Mikela Lundahl Hero vars handledning påverkat mig bortom denna uppsats. Tack för att du utmanat mig att ifrågasätta normer och värderingar. Tack för att du, genom pedagogisk och akademisk vägledning, stickat en kofta för mig att bära genom mitt yrkesliv. Den kommer att användas flitigt och jag är övertygad om att den kommer att värma när det blåser som kallast.

Innehållsförteckning

1. Introduktion **5**
2. Bakgrund och kontext **6**
2.1 From welfare to warfare: historisk kontext kring förorten 6
2.2 Miljonprogrammet 7
2.3 Changers Hub 7
2.1.1 Historia 8
2.2 Det koloniala protektoratet 9
3. Syfte och frågeställning **9**
4. Tidigare forskning **10**
4.1 Företagsinkubatorer 10
5. Analytiskt ramverk **12**
5.1 Vithet 12
5.2 Orientering 12
5.3 Rasifiering och andrafiering 13
5.3.1 Rasifiering 13
5.3.2 Andrafiering 14
5.3.3 Capacity to Aspire 14
5.4 Neoliberalism 15
6.1 Fältet och deltagarna 15
6.2 Primärmaterial 17
6.2.1 Deltagande observation 17
6.2.2 Intervjuer 18
6.3 Sekundärmaterial 18
6.4 Etisk hänsyn 18
7. Etnografisk analys **19**
7.2 Stureplan och Black Wall Street 22
7.2.1 Kompetens eller ursprung 24
7.3 Du kan kan bli hur bra som helst men bättre än en svensk blir du aldrig 26
7.4 Karriärsaktivister 28
7.5 Rationell respektive harmonisk ordning 30
7.6 Språket 31
7.7 Pride-flagga eller Palestina-flagga 32
7.8 Guld och diamanter 34
9. Referenser **38**

1. Introduktion

But what on earth is whiteness that one should desire it?
Then, always, somehow, some way, silently but clearly,
I am given to understand that whiteness is the ownership
of the earth forever and ever, Amen!
- *W.E.B Du Bois*

I många antropologiska analyser av den postkoloniala staten och neoliberalism, såväl som i diskussioner där begreppen ras och rasifiering aktualiseras, saknas ofta en grundlig analys av vit överhöghet (Beliso-De Jesús, 2020). En antropologisk och holistisk diskussion kring platskamp i förorten och dess förutsättningar i en neoliberal samtid förutsätter en förståelse av hur vithetens privilegier och förutsättningar är sammankopplade med strukturella och historiska processer (Beliso-De Jesús, 2020; Ani, 1994; Habel, 2018; Du Bois, 1933).

I denna studie har jag inspirerats av Linda Tuhiwai Smiths insikter i hennes bok *Decolonizing Methodologies* (2021) för att skapa meningsfulla diskussioner om avkolonisering och postkolonialism i en relevant och närliggande miljö. Smith belyser hur imperialismen fortsätter att forma samtida samhällen och upprätthålla strukturer av dominans. Eftersom min empiri till stor del kom att beröra maktförhållanden har jag försökt att analysera dessa med antropologiska verktyg . I antologin *Anthropology and public service: The UK experience* (McClancy, red, 2017) diskuteras hur en antropologisk granskning av pågående förändringar av rasismens uttryck som i vår samtid sveper över Europa, kan vara antropologens bidrag och skyldighet, till samhället (ibid), och även detta har inspirerat mitt arbete.

I samtida berättelser om förorten som ett destruktivt "parallellsamhälle" ljuder ett kolonialt eko (Dahlstedt, m.fl., 2018). Förorten beskrivs som ett område beläget i samhällets mörka utkant; ett kaotiskt område med egna lagar, regler och normer som måste kontrolleras. Ett problem som tillika tillskrivs *de andra* och därmed berättigar interventioner i form av statliga ingrepp och styrning (Rosales & Ålund, 2018). Diskussionen om de mångkulturella förorterna och deras invånare har under lång tid normaliserat det narrativ som betonar avvikande kulturella identiteter i jämförelse med en förmodad homogen svensk kultur. Dessa förorter porträtteras ofta som uteslutna från den nationella identiteten, som en olägenhet för den övriga nationen (ibid). Förorten fyller därför en liknande funktion i politiken som de avlägsna

kolonierna gjorde. Dahlstedt, Kings och Tahvilzadeh (2018) beskriver hur maktstrukturer, oavsett om det gäller kolonialherrar eller andra dominanta grupper, ser den andrafierade gruppen inte bara som en resurs att utnyttja utan även som ett symboliskt objekt för att förminska och vulgarisera kunna förstärka sin egen dominans och moraliska överhet. Denna paternalistiska syn framställer makthavaren som en protektor redo att erbjuda de underordnade den värdefulla vägen till frälsning. Eller, till inkludering. Detta förstärker den dominanta gruppens självbild som en överlägsen välgörare samtidigt som det befäster bilden av den andra som i behov av skydd. Protektoratet.

2. Bakgrund och kontext

Changers Hub för genom sitt arbete vad som i litteraturen kallas *platskamp* **(**Rosales & Ålund, 2018; Abrahams, 1996). Fenomenet platskamp definieras som en kamp för att förändra den egna rumsliga verkligheten och de maktförhållanden som orsakar förortens utsatthet (Rosales & Ålund, 2018; Abrahams, 1996). Vidare handlar denna kamp om att definiera och försvara platsen och dess identitet. Bakgrunden till detta behov av kamp för den egna platsen sker i förhållande till den negativa aura förenat med det offentliga samtalet om förorten (Salonen, 20213), vilket under flera decennier dominerats av en problemorienterad berättelse om förorten som ett lägre stående parallellsamhälle med fokus på segregation, kriminalitet och social utsatthet (se Dahlstedt m.fl, 2018; Ristilammi 1994; Boverket, 2023).

2.1 From welfare to warfare: historisk kontext kring förorten

Den svenska myndigheten mot segregation, Delmos, var ett långsiktigt reformprogram för minskad segregation med syfte att bryta strukturella segregations-mekanismer i utsatta områden (Regeringen, 2017), som var tänkt att verka under perioden 2017–2025 men avvecklades mellan 2022 av den då nytillsatta M-KD-SD-regeringen (Socialstyrelsen, 2022; Boverket, 2023). Idag kommunicerar samma partier att de satsar på direkta och akuta åtgärder i segregerade områden (Statsrådsberedningen, 2023). Som jag nämnt i tidigare avsnitt formas förortsnarrativet runt en problemorienterad samhällsberättelse. Detta leder till ett förhållningssätt som i forskningen beskrivits med hjälp av termen *from welfare to warfare* (Thapar-Björkert, et al., 2019). I en svensk kontext beskriver *from welfare to warfare* det senaste decenniets allt mer militariserade processer i de socioekonomiskt utsatta så kallade miljonprogramsområdena. Detta bland annat genom ett ökat fokus på säkerhet och

övervakning som beskrivits som en respons på kriminalitet och våld i förorten (Vahabi, m. fl., 2019; Thapar-Björkert, m. fl., 2019).

Efter Delmos avveckling fick Boverket i uppgift att upprätta ett verktyg som skulle möjliggöra mätning och analys av socioekonomisk segregation för aktörer på lokal, regional och nationell nivå; Segregationsbarometern. Boverket fick även i uppgift att i en rapport till Regeringskansliet beskriva den socioekonomiska segregationens utveckling i Sverige. En rapport i vilken Boverket problematiserar mätverktyget och beskriver ett behov av mer kvalitativa förhållningssätt för att förstå och arbeta mot segregationen (Boverket, 2023).

2.2 Miljonprogrammet

I sin rapport till Regeringskansliet (2023) beskriver Boverket att segregationen är mest påtaglig i de bostadsområden som mellan 1965 och 1974 byggdes under Miljonprogrammet. Segregationen i städerna är som mest framträdande mellan låg- och höginkomsttagare, som bor i separata bostadsområden. Detta fenomen har blivit allt tydligare över tid. Bostadssociala delegationen bildades 1975 för att adressera dessa problem i 14 utvalda områden. Trots insatser är tio av dessa områden, femtio år senare, klassificerade av polisen som utsatta områden. Ett av dessa är Hjällbo. Boverkets boendesegregations-utredning konstaterar att insatser i dessa områden har gjorts men utan uppenbar framgång (2023). Enligt forskningen präglas områdesinsatser av otydliga mål och mål som är omöjliga att uppnå med de resurser som finns tillgängliga (Salonen & Roelofs, 2019).

2.3 Changers Hub

Changers Hub är en organisation som idag är verksam i Stockholm och Göteborg, och arbetar som en typ av inkubator för att stötta unga från områden med låg socioekonomisk status i att artikulera och följa sina drömmar och driva sina idéer. Genom co-working spaces, kurser, inspirationsföreläsningar, idé-coachning och liknande bidrar de till vad Changers Hub själva kallar *demokratiserandet av framgång* (Kolbert, 2022, Changershub, u.å). De utmanar den dominerande problemformuleringen om socioekonomiskt marginaliserade områden och frågar sig varför det inte är mer intressant för företag att bidra till att unga från marginaliserade områden ska kunna drömma större, ta plats i samhället och utmana föreställningar om vem som kan nå framgång. De själva beskriver hur de vill uppmärksamma

en parallell samhällsberättelse. De beskriver att social utsatthet och kriminella miljöer *är* en sanning. Samtidigt är den om ungas drömmar, ambitioner och drivkrafter en annan, samtida, sanning (Edkvist, 2022).

Enligt Changers Hubs egen intervju-rapport *HUR SVÅRT KAN DET VARA? Om arbetsmarknadens misslyckande med att skapa inkluderande arbetsplatser* (Kolbert, 2022) fokuserar Changers Hubs arbete inte på ungdomar i riskzonen för destruktivt och kriminellt beteende, utan snarare på ungdomar som är drivna och strävar efter framgång, men som hindras av befintliga strukturer. Changers Hub drar samma slutsatser som forskning gör (se Salonen, 2023; Dahlstedt m.fl., 2018) och definierar strukturella hinder som brist på positiva förebilder som bor kvar i området, brist på kunskap och personliga nätverk som har byggts upp genom generationer (Kolbert, 2022; Olofsson, 2020).

2.1.1 Historia

Changers Hub startade som en reaktion på att ett par unga entreprenörer i en av Stockholms förorter ville lyfta den entreprenöriella kompetens man visste fanns bland förortens unga men stötte på många strukturella hinder. 2016 föddes idén hos två av Changers Hubs medgrundare, vilka hade tidigare erfarenhet av entreprenörskap, tech och kommunikation, att starta en byrå i förorten som skulle arbeta med att bygga affärsmässiga relationer. Genom långsiktigt hållbara relationer till, och med, näringslivet skulle ett mer diversifierat näringsliv leda till att öppna dörrar för drivna unga förortsmedborgare. På så sätt skulle byrån arbeta med att demokratisera framgång. Trots ett uttalat intresse från många stora företag märkte dock medgrundarna att företagsvärlden var mer intresserade av att få svar på frågan om hur Changers Hub skulle få slut på skjutningarna i förorten än av att bidra till driftiga ungas möjligheter att förverkliga sina drömmar och ambitioner.

Så småningom omorganiserade man verksamheten till en förening som med de tre nyckelorden kunskap, inspiration och nätverk, ville verka för att minska skillnaden i förutsättningar mellan unga från socioekonomiskt utsatta områden och andra områden. Även i denna nya konstellation stötte man på liknande förväntningar. Potentiella finansiärer var fortsatt mer intresserade av att veta hur Changers Hub skulle motverka kriminalitet i förorten än av att lyssna på vad det var just Changers Hub vill göra. För att kunna inspirera givare att bidra till ett arbete som utmanade majoritetssamhällets bild av förorten förväntades Changers

Hub berätta en story som bekräftade den bilden. Berättelsen om driftiga ungdomar från en svår bakgrund var vad som förväntades.

2.2 Det koloniala protektoratet

Med tanke på de likheter mellan förorten och de koloniala projekten som jag introducerat i introduktionen vill jag här utveckla definitionen av det koloniala protektoratet. Ett kolonialt protektorat är ett territorium som formellt förblir okoloniserat men som i praktiken är under utrikespolitisk kontroll av en annan stat eller makt vilket inskränker dess självständighet (NE, u.å; Michalopoulos & Papaioannou, 2016). Skillnaden mellan ett protektorat och en koloni ligger i graden av autonomi och kontroll. I ordet ligger också en nyansering; protektorn hävdar ett behov av beskydda protektoratet. En anledning till att en kolonialmakt väljer att etablera protektorat istället för koloni kan vara ett sätt att upprätthålla inflytande över ett område utan att ta på sig det fulla ansvaret för dess förvaltning, och därmed dess invånares välfärd. Huvudsyftet med den koloniala politiken var att skydda ekonomiska intressen och tillskansa sig resurser (Acemoglu, m.fl., 2001). I jämförelse med en koloni har ett protektorat vanligtvis mer självstyre och kan behålla vissa lokala institutioner och kulturella särdrag. Exempel på protektorat är Storbritanniens Palestina och Frankrikes Tunisien.

3. Syfte och frågeställning

Celeste Vaughan Curingtan och Miara Bailey-Halls studie om rasistiska strukturer och tillhörighet i USA och Portugal visar att även i organisationer som har en etnisk och kulturell mångfald inom organisationen så tenderar vithetsnormen att kvarstå (Curington, 2019). Inom antropologin höjs röster om att använda antropologiska verktyg, såsom förmågan att arbeta med en holistisk ansats och samtidigt bidra med ett inifrånperspektiv för att belysa rasistiska strukturer genom teman som segregation, maktstrukturer och vithet (Mazzarella, 2019; McClancy, 2017). Det är alltså relevant att undersöka hur vithetsnormen manifesteras och reproduceras inom en organisation som bedriver platskamp i förorten, med fokus på Changers Hub och dess interaktioner med majoritetssamhället samt dess egna medlemmar och deltagare.

Jag vill, genom kvalitativa metoder, studera vad vithetsnormen har för betydelse för arbetsmetoder och beslutsfattande på Changers Hub samt på vilka sätt strukturer kopplade till detta begrepp interagerar med Changers Hubs arbete för att skapa en parallell, positiv samhällsberättelse gällande förortens invånare. Det övergripande syftet kommer att besvaras med hjälp av följande forskningsfrågor:

- På vilket sätt blir andrafiering, rasifiering eller utanförskap, påtagligt i personalens arbete på Changers Hub?
- Hur navigerar Changers Hub kraven från majoritetssamhället och behoven hos sina medlemmar? Och hur påverkar detta deras förmåga att införliva Changers Hubs syften och mål i förorten?
- Vad krävs av det omgivande samhället för att möjliggöra Changers Hubs syften?

4. Tidigare forskning

I denna uppsats har jag valt att i första hand välja att stödja mig på forskning och litteratur från marginaliserade grupper, kvinnor, rasifierade och medborgare i det globala syd, för att omvandla predikan om ökad inkludering till praktisk handling. Därför har en del mer självklara källor, genom sin frånvaro, fått ge plats åt namn som eventuellt är mindre bekanta för läsaren.

4.1 Företagsinkubatorer

Changers Hubs arbetssätt liknar det hos företagsinkubatorer eftersom de, i likhet med hur Rudy Aernoudt (2004) beskriver arbetssättet hos företagsinkubatorer, erbjuder både en fysisk plats för nyblivna entreprenörer att utvecklas på, samtidigt som de erbjuder praktiskt ledarskap, expertis och möjligheter att bredda sitt kontaktnät (Aernoudt, 2004). Målet för Changers Hub är dock inte nödvändigtvis främst att skapa unga entreprenörer utan att skapa förutsättningar för unga att definiera och nå sina drömmar och mål vad de än må vara (Changers Hub, u.å.). Jag har därför valt att titta på tidigare forskning kring företagsinkubatorer med koppling till förorten eller rasifierade.

I en antropologisk studie, gjord bland svarta kvinnor med tech-bakgrund delaktiga i en entreprenörsutbildning på en företagsinkubator i Detroit, framkom att minnen och erfarenheter av rasifiering haft stor inverkan på gruppens förmåga att känna tillit till andra inom den entreprenöriella affärsvärlden. Erfarenheter av negativt bemötande utifrån sin rasifiering, ledde till att man tvivlade på sin egen förmåga att lyckas (Frost, 2023). Studien visar samtidigt hur gruppen motiverades av en platskamp där man genom att utvecklas ville skapa positiva berättelser både om sig själv och sin sociokulturella kontext men samtidigt kunde motivera emancipatoriska aspirationer (ibid).

Antropologen Shreya Subramanis etnografiska studie (2022) belyser de komplicerade strukturer som finns i relationen mellan entreprenörskap och självförverkligande genom att följa rasifierade, före detta fängelsedömda, numera entreprenörer. Subramani studerar bland annat hur entreprenörerna i sin pitch till investerare och finansiärer måste förhålla sig till den rasism som existerar i den neoliberala kapitalismen. I sin studie visar Subramani hur den ideala,neoliberala, individen är en "entreprenör av sig själv". Subramani beskriver att individen i sig betraktas som ett företag som måste investera i sig själv för att öka sitt ekonomiska värde eller sina möjligheter till framtida ekonomisk vinning. Detta skapar också skillnader beroende på vem personen bakom entreprenören är och dess kulturella, sociala och ekonomiska förutsättningar.

I en avhandling från Lunds universitet undersöks inkubatorns roll i det mer närliggande grannlandet Finland. Studien beskriver att det kan existera en dissonans mellan en individs bakgrund i förhållande till den entreprenöriella resan. Denna dissonans grundar sig i ett stort avstånd mellan den bekanta miljön och den främmande miljö som den entreprenöriella affärsvärlden utgör. Siltanen betonar ett behov av en kulturell tolk för att underlätta resan mellan individens habitus, det vill säga deras djupt rotade vanor och värderingar, och den nya, affärsfokuserade arbetskulturen (Siltanen, 2018).

Både Changers Hubs personal och medlemmar navigerar på sätt som liknar det Siltanen beskriver mellan förortskulturer och kulturer kopplade till affärsvärlden eller andra delar av ett majoritetssamhället (Kolbert, 2022; Olofsson, 2021).

5. Analytiskt ramverk

Genom att väva ihop teoretiska begrepp med den tidigare forskningen kan det analytiska ramverket fungera som en metod för att nå en djupare förståelse för den etnografiska analysen och dess slutsatser.

5.1 Vithet

Du Bois reflekterade tidigt kring begreppet vithet i sina verk *The Souls of Black Folk (1903)* samt *Black Reconstruction in America (1935)* (Owen, 2007). Du Bois analyserade fenomenet bland annat genom att visa hur fattiga vita amerikaner historiskt sett inte ville alliera sig med svarta amerikaner efter att slaveriet förbjöds, eftersom det innebar fördelar att vara vit även om man var fattig. 1988 återkom begreppet i Peggy McIntoshs essä *White Privilege: Unpacking the Invisible Knapsack* där McIntosh lyfter praktiska exempel på vithet och dess privilegier. Därefter har begreppet vuxit i betydelse med inflytelserika forskare som Ruth Frankenberg och Sara Ahmed bland andra.

Jag kommer att använda vithetsbegreppet som verktyg för att visa hur de samhälleliga strukturer och interaktioner som Changers Hub möter påverkas av vithetens normativa karaktär.

Vidare lyfter flera forskare som Gillborn (2005), Fattalia och Smith (2023) och Hübinette och Lundström (2022) perspektivet att vithet inte nödvändigtvis är knutet till en persons hudfärg utan är kopplat till betydelser som exempelvis sätt att prata, föra sig, vad man har för namn eller religion. Vithet som social konstruktion manifesteras bortom fysiska attribut till att omfatta olika kulturella, språkliga och sociala markörer. Detta perspektiv understryker vithetens flytande och mångfacetterade natur som ett system av privilegier och makt som formar individers upplevelser och interaktioner inom samhället.

5.2 Orientering

Det är genom Changers Hubs användande av termen “ojämlika startsträckor” (Changers Hub, u.å; Kolbert, 2022; Olofsson, 2021) som begreppet orientering blir relevant i denna studie. Orientering beskriver hur individer och grupper navigerar och positionerar sig i världen, genom att kontinuerligt förhålla sig till bland annat sociala, politiska, kulturella och

ekonomiska strukturer. I denna relationella verklighet formas, begränsas och omformas identiteter alltså i förhållande till något. I *Vithetens hegemoni* (2011) belyser Sara Ahmed hur orientering kan förstås som en process där vithetsnormen positioneras som idealet utifrån vilken andra kulturer och identiteter jämförs, formas och värderas. Exempelvis förklarar Ahmed en orienteringsprocess genom att beskriva hur identitet formas genom konsumtion av *den andras* kulturella skillnader eller icke vithetsnormativa attribut i skapandet av den egna identiteten. Den konsumerande *blir* aldrig den andra men orienterar sig i förhållande till den andra i formandet av den egna identiteten (Ahmed, 2011).

I Siltanens (2018) forskning används orientering för att beskriva hur människor erövrar en djupare förståelse av vilka kulturella förutsättningar som krävs för resan mellan den unga entreprenörens inneboende kultur och den nya arbetskulturen. Orientering kan, när det gäller Changers Hubs arbete, även beskrivas som en *karta* där den unga förortsmedborgaren är startpunkten utifrån vilken världen tillgängliggörs. Det visar en verklighet baserad på idén om ett *här* och ett *där*. Det man är i, som man har tillgång till och som upplevs bekant i förhållande till det man inte är i, det okända. För Changers Hub, och deras medlemmar, exemplifieras detta genom hur de rör sig i världen, och hur de upplever vad som är tillgängligt utifrån deras startposition. Genom förståelse för begreppet orientering tillsammans med begreppen vithet och rasifiering kan man, som Ahmed beskriver det, belysa hur världen har vithet som norm, den är ”made white”. Detta innebär att de människor som kan införliva vithet blir de människor som också får världen som sitt *här.* Detta leder till att de som uppfattas av sig själva eller världen som vita, har förutsättningar att nå objekt, platser eller status, då de redan finns inom räckhåll (Siltanen, 2018; Ahmed, 2007; Fanon, 1997 [1952]). Detta leder oss in på de analytiska begreppen rasifiering och andrafiering.

5.3 Rasifiering och andrafiering

5.3.1 Rasifiering

Frantz Fanons (1997) användning av rasifiering är starkt kopplat till kolonialismen och dess konsekvenser. Fanons syn på rasifiering fokuserar på det direkta våld som kolonial rasifiering innebar, både fysiskt och psykiskt. Den världsbild som kolonialmakten representerade är till stor del relevant även idag (Catomeris, 2017). Dels genom att reproducera nidbilder av svarta på ett förtryckande sätt, men även genom den reproduktion av värderingen av svarthet och av

vithet som negativt respektive positivt (ibid). I den svenska kontexten har användningen av begreppet delvis växt fram ur en kritik av den svenska debatten som i mycket normaliserade användandet av etnicitet, särskilt andras etnicitet och etniska relationer (Groglopo, 2015). Detta i förhållande till den orientering där *här*-et och vitheten är norm. Enligt Groglopo (2015) har fysiska och kulturella attribut hos *den andra* använts i exploaterande och exkluderande processer. För att synliggöra dessa processer har begreppet rasifiering varit användbart.

5.3.2 Andrafiering

Som jag tidigare nämnt är andrafiering förknippat med termerna rasifiering och orientering. Detta då de gemensamt förklarar och förtydligar hur minoritetsgrupper, eller rasifierade, navigerar till och mellan olika nivåer av majoritetssamhället (Alm et al, 2010; Catomeris, 2017; Ahmed, 2007). Platser i majoritetssamhället där ojämlik maktfördelning manifesteras; så som utbildningsinstitutioner, arbetsplatser med hög status, sociala grupper och dylikt, är i studier kring utanförskapet förknippat med otillgängliga platser, vilket i tidigare stycke beskrivs som *där*-et för den andrafierade (ibid). Skapandet av *den andra*, *andrafieringen*, skapar även ett inneslutande *Vi.* Genom denna process av inne- och uteslutande skapas det *Vi*, det *Här*, som utgör den samhälleliga normen (Lidbäck, 2021; Catomeris, 2017). Då vita, och vitheten, har varit socialt dominerande i den eurocentriska, västerländska kontexten, tenderar vitheten även att definiera den samhälleliga normen (Bonilla-Silva, 2000; Ani, 1994) så även i Sverige.

5.3.3 Capacity to Aspire

Antropologen Arjun Appadurai (1988) använder begreppet *Capacity to Aspire* för att förklara hur ambitioner är mer än individuella önskningar; de påverkas, i enlighet med hur jag beskrivit orienteringsteorin, av sociala sammanhang och kulturell miljö. Genom att förstå hur ambitioner formas kan antropologisk forskning vidare analysera begrepp som social mobilitet och ojämlikhet. Detta kan ses som högst relevant för socialantropologin, samt för en postkolonial medvetenhet (Turner, 1993). Kapaciteten att sträva och att inneha framgångsfaktorer, indikerar att kulturella förhållanden lägger grunden för hur eller vad individer och grupper uppfattar som önskvärt eller uppnåeligt i sina egna liv (Appadurai, 1988). Eftersom antropologi bygger på förståelsen för lokala uppfattningar och människans

intresse ur ett internt perspektiv (Mazzarella, 2019) är forskning om de kulturella dynamikerna som formar ambitioner, såsom strukturellt våld, samhällsnormer och värderingar, kontinuerligt relevant.

5.4 Neoliberalism

Neoliberalismen bygger på idén om den fria marknaden där konkurrens förväntas höja kvaliteten och på så vis gynna konsumenten. I en politisk kontext innebär detta krav på minskad statlig inblandning och en privatisering av samhällets offentliga tjänster. Detta bygger på den hyperliberala idén om människan som helt fri i sina val; endast styrd av begränsningar hen själv skapat eller accepterat (Colloredo-Mansfeld, 2002). Antropologen Rudi Colloredo-Mansfeld problematiserar neoliberalismens världsbild i sin artikel ”An Ethnography of Neoliberalism” genom att lyfta hur ett ojämnt ekonomiskt utgångsläge skapar en polariserad konkurrenssituation som gynnar ett fåtal och skapar ännu större ekonomiska klyftor (Colloredo-Mansfeld, 2002). Colloredo-Mansfeld refererar även till Bourdieu (1998) som beskriver hur neoliberalism tvingar människor att anpassa sig till hegemoniska ekonomiska system vilket ytterligare förstärker vad antropologin länge hävdat, nämligen att kulturen och ekonomin är sammanflätade.

6. Material och metod

6.1 Fältet och deltagarna

> Snön ligger i drivor över hela Hjällbo torg. Jag knackar på några dörrar i hopp om att hitta rätt. Går in i frisörsalongen för endast kvinnor och undrar om dom vet var Changers Hub ligger. Ungdomarna förklarar jag. Hon hjälper mig, beskriver att de finns i dörren på andra sidan huset. Jag går dit och knackar på. Tittar på klockan; jag är redan sen. Vinden och snön letar sig på något sätt in under jackan. Jag knackar på igen. Ingen öppnar. Fasen, man ser inte in genom de stora fönstren som går från mark till tak. Är jag ens på rätt plats? Så hör jag någon ropa vad som måste vara ett försök till mitt namn. Från andra sidan torget kommer en snubbe gåendes. Han bär sina saker i famnen och vinkar ivrigt med den andra handen. Han hälsar och undrar om jag väntat länge. Det märks att vi båda fryser. Han låser snabbt upp dörren till lokalen och låter mig gå före in. ”Du behöver inte ta av dig, bara lämna dina grejer. Vi ska bära.” Han är försenad och det första jag får veta är att han behöver bärhjälp. Jag gör en mental notering. Jag har kommit

> hem. Men jag har precis gjort mina naglar. Långa lösnaglar som tog lång tid. Medan vi går över torget ner mot vad som ska bli Changers Hubs nya lokal, the Main Hub, berättar han för mig om hur han beställt en stor TV. ”Jag kunde hämta några gubbar att bära den men du såg stark ut på zoom. Vi löser det visst?” ”Visst” säger jag men visar upp mina naglar. Ingen har någonsin sett mig och tänkt stark skämtar jag. I flera veckor framöver kommer jag reta honom över första gången vi sågs och han tog sönder mina naglar (fältanteckningar, 2024).

Inom ramen för det åtta veckor långa fältarbetet har jag genomfört en etnografisk studie hos organisationen Changers Hub i Göteborg, som har sin huvudsakliga arbetsplats i Göteborgsförorten Hjällbo. Mitt på torget, i vad som ser ut att vara en glaskub, finns Changers Hub Hjällbos första lokal. *The First Hub*. I First Hub finns ett litet kontor, ett litet kök och ett större rum med ett konferensbord, en soffa och en TV. I lokalen har organisationen haft svårt att få hjälp av sin hyresvärd att åtgärda läckande tak, obefintlig uppvärmning vid kallt väder men för hög värme när solen ligger på. I ett av fönstren hänger en liten neonsskylt *CHANGERS HUB* som skiftar färg. I övrigt finns utifrån sett inga tydliga signaler på vem som huserar i lokalen.

Ytterligare en lokal ligger längre in i bostadsområdet, i en tidigare förskolas trånga och slitna lokaler och där kämpar en av de tre anställda med att få till en samlingslokal som de efter lång väntan på hyresvärden äntligen fått tillgång till: *The Main Hub*. Här planeras för inspirationsföreläsningar, workshops, utbildningar, events och co-working spaces.

I Göteborg finns tre anställda; två på heltid och en på deltid. De benämns alla tre med pseudonym i min studie. De två heltidsanställda är verksamhetsutvecklare och verksamhetsansvarig, Levin och Soran. Anställd som ansvarig för dokumentation, administration och processtöd är Maria. Levin och Soran har stark lokal förankring i stadsdelen. De är välkända profiler som länge engagerat sig i olika typer av ungdomsverksamhet, idrottsverksamhet och brottspreventivt arbete. De har samma etniska bakgrund och är båda 90-talister. Maria har ingen personlig förankring i förorten utan har blivit en del av Changers Hub familjen via sitt långvariga arbete med olika typer av processtöd och dokumentationsuppdrag inom organisationen. Hon har tidigare arbetet som konsult men har sedan 2023 en deltidsanställning i organisationen. Maria är 60-talist och majoritetsvensk.

Förutom fältarbetet har jag utfört två intervjuer med Changers Hubs egen fokusgrupper, community-rådet, bestående av fyra individer som arbetar ideellt inom organisationen. Därutöver har samtal och deltagande observation utförts i Changers Hub Stockholms verksamhet vid två besök.

6.2 Primärmaterial

Primärmaterialet är insamlat genom deltagande observation, kvalitativa intervjuer samt fokusgruppssamtal. Jag har till stor del använt mig av ett hermeneutiskt perspektiv, en metodik som innebär att man inhämtar data från deltagarnas egna tolkningar av fältet (Grimen & Gilje, 2007), vilket har varit betydelsefullt för att få en djupare förståelse för den insamlade fältdatan.

6.2.1 Deltagande observation

Under observation med de tre anställda på Changers Hub har jag främst använt mig av aktivt deltagande för att få ett djupt inifrånperspektiv och för att bygga seriösa relationer. Jag var aktiv vid deras interna möten, gav råd och feedback på organisatoriska problem. Jag var med i direkta samtal med potentiella finansiärer som till exempel Allmänna Arvsfondens representant och jag använde deras lokaler i First Hub för att skriva och transkribera. Detta arbetssätt har, i kombination med det hermenutiska perspektivet, gett mig möjlighet att göra både djupa och breda tolkningar och därmed också täta beskrivningar (thick descriptions) (Göransson, 2019). När jag observerat andra delar av verksamheten, som vid månadsmöten med den nationella organisationen, har jag använt mig av passiv observation vid deras faktiska möten och måttligt deltagande observation vid fikapauser eller odefinierad tid mellan aktiviteter.

Framför allt har typen av deltagande observationer styrts av en ambition att vara närvarande på ett inkännande sätt. I möten mellan de tre i personalen och mig behövde jag ta plats för att min närvaro skulle kännas naturlig. I andra sammanhang, på möten med människor jag inte kände så väl passade en mer passiv eller måttlig observationsmetod bättre för att jag skulle kännas naturlig i rummet och på så vis inte hindra arbetet i för stor utsträckning.

6.2.2 Intervjuer

Gällande inbokade intervjuer har två zoomintervjuer utförts med Maria samt två intervjuer på plats i First Hub med Ahmed och en med Soran. Vid dessa intervjuer har samma typ av frågor ställts till samtliga informanter även om utrymme för samtal kring teman har prioriterats snarare än att hålla sig till en förbestämd intervjuguide.

I fält har det även funnits stor möjlighet till semistrukturerade intervjuer under luncher och raster. I övrigt har informanterna varit generösa med att komma till mig och själva berätta anekdoter och tankar. Då jag varit öppen med vad jag intresserar mig för har det kunnat uppstå situationer där informanter själva kommit till mig och berättat att de funderat hemma kring mitt tema eller kring en specifik intervjufråga som de sedan är måna om att jag tar med mig. Jag kunde omformulera mina intervjufrågor under den senare delen av fältarbetet när jag upplevde att jag hade byggt upp en relation med personalen som gjorde att jag hade kapital att ställa lite mer provocerande och kritiska frågor kring fenomen jag upplevde att de var del av.

6.3 Sekundärmaterial

Inom den hermeneutiska metoden är även förförståelsen för fältet en central komponent för att kunna göra relevanta avgränsningar men också för att styra sina fördjupningar (Grimen & Gilje, 2007). Genom att se den etnografiska kunskapsproduktionen som en cyklisk process har ett samspel mellan mina analytiska idéer och det empiriska materialet skapat en pågående reproduktionsprocess av data både ur fältet och från övriga deltagares kunskaper (Göransson, 2019). För en holistisk förståelse har empirin därför kompletterats med kontinuerliga studier av Changers Hubs egna publiceringar bestående av intervjustudier, metodböcker och årsrapporter. Även tidigare forskning gällande det område i vilket Changers Hub figurerar i har visat sig vara viktig för förståelsen av personalens sammanhang.

6.4 Etisk hänsyn

Studien följer Vetenskapsrådet riktlinjer gällande informerat samtycke (2017). Under hela studiens gång, från datainsamling till renskriven rapport, har en dialog förts med deltagarna gällande etiska överväganden. Jag har även, innan inlämning av studien, hållit en presentation med efterföljande diskussion, för att ge utrymme för personalen att ta del av de slutsatser och

etnografiska exempel som jag lyfter i min analys. I dialogen har deltagarna själva valt att inte anonymisera organisationens namn och plats. De har även uttryckt en vilja att skriva ut ålder, kön och etnisk bakgrund för att få med relevanta dimensioner i analysen. Deltagarna har tidigt varit öppna med att de gärna står för sin medverkan i studien. Jag har dock tagit beslutet att inte skriva ut namn för att säkerställa att studien även i framtiden följer riktlinjerna från American Anthropological Association (AAA), som definierar den viktigaste etiska aspekten inom antropologisk forskning som ”Do No Harm” (u.å), med tanke på att då studien kommer att finnas tillgänglig online.

Ytterligare ett etiskt övervägande gäller att tala om förorten som ett parallellsamhälle. Att exempelvis använda ordet *förortsmedborgare* eller att analysera en organisation i förorten i förhållande till ett majoritetssamhälle bygger på en positionering där man redan genom språket skapar ett polariserande förhållningssätt till förorten. Jag vill poängtera min medvetenhet kring att nationalstaten i praktiken inte är en homogen plats som minoritetsgrupper förhåller sig till. I etnografiska analyser sker analysen utifrån antagandet att vi i verkligheten lever i en polycentrisk, multikulturell och global kontext som är eurocentrisk och genomsyrad av vithetsnormen. Därmed inte sagt att vithet per automatik är vad som eftersträvas.

7. Etnografisk analys

Det var mot bakgrund av intresset för platskampens dimensioner som jag ville undersöka hur vithetsnormen kom till uttryck i empirin. Under analysen har jag upptäckt att i det etnografiska materialet aktualiseras förutom begrepp såsom andrafiering och rasifiering, neoliberalism och *capacity to aspire* även postkoloniala uttryck. Jag kommer därför i analysen att genomgående uppmärksamma de strukturer och förhållningssätt i som Changers Hub möter, och som för tankarna till de koloniala protektoratens maktförhållanden till sina protektorat och dess påverkan på sina invånare.

7.1 Den rumsliga verklighetens spegling av maktförhållanden

Vid ett samtal med fastighetsskötaren hör jag Levin diskutera bristen på internet i den nya lokalen. Fastighetsskötaren undrar om inte Changers Hubs medlemmar kan använda sitt eget internet. Det är nämligen en kostsam process att dra internet till deras lokal. Här framträder en dissonans mellan vad finansiären framställer och den faktiska verkligheten. Antropologen Marimba Ani beskriver hur *idealisk kultur* (ideal culture) och *faktiskt beteende* (actual behaviour) är grundläggande begrepp inom antropologi och belyser den dissonans som existerar mellan kulturella normer, värderingar och förväntningar inom ett samhälle och de faktiska handlingar och beteenden hos individer inom det samhället (Ani, 1994). Det bostadsbolag som tillhandahåller lokalen som en del av sin finansiering av Changers Hub presenterar sitt samarbete i lokala publikationer. Samtidigt är den etnografiska upplevelsen något annat; i praktiken är kvaliteten på lokalerna låg; i snart ett år har det läckt in vatten från taket i mötesrummet och co-working spaces saknar internet. Changers Hubs frågor tycks vara bortprioriterade. Den underliggande känslan är att personalen på Changers Hub gör så gott de kan under de rådande förutsättningarna. Man lånar ut privata möbler till lokalen, bygger eget istället för att anställa någon. Changers Hub är medvetna om betydelsen av att signalera värde, av att i sin platskamp signalera kompetens. De berättar om hur de drömmer om att unga drivna människor från hela Göteborgsområdet ska välja att ta sig till Changers Hub i Hjällbo för att träffa likasinnade, utbildas och utvecklas.

> Som det ser ut nu kan man inte ens ta ett riktigt möte här, berättar Soran.

Taket i mötesrummet, First Hub. Foto: Stergoula Buyondo

Changers Hub exemplifierar i sitt dagliga arbete hur de försöker adressera de strukturella hinder som är normalt för boende i dessa områden; bristen på tillgång till resurser som det mest uppenbara. Soran berättar om hur effektmätnings-målet för staden och för bostadsbolagen alltid är att inte vara med på särskilt utsatt-listan och då måste man kunna motivera detta och visa detta kvantitativt. Personalen vittnar om svårigheten att nå det egentliga, viktiga, arbetet. Varje veckomöte används för resultatrapporter och att omvandla kvalitativt arbete till kvantitativ redovisning: Underlag för finansiärerna.

Samtidigt som den västerländska organisationsstrukturen kräver dessa kvantitativa effektmätningar och resultatrapporter lyfts i möten med myndigheter och finansiärer deras önskan att civilsamhället, där ibland Changers Hub och dess medlemmar, skall äga processen gällande en positiv förändring i förorten. Den egentliga konsekvensen av denna arbetsfördelning blir dock att civilsamhället står för förändringsarbetet och dess utmaningar

men de rapporterar tillbaka till finansiären (Subramani, 2022). Den egna förändringen sker under någon annans kontroll. Changers Hub, tillsammans med många andra lokala föreningar och initiativ, gör det faktiska arbetet. Likt Ahmeds beskrivning av orientering genom konsumtion (2011), blir Changers Hub i detta fall subjektet som förgäves försöker ta del av beslutandeprocesser. Men de äger inte processen. De äger *the actual labor work*.

7.2 Stureplan och Black Wall Street

Stureplan. Jag kikar ner på min skärm igen för att dubbelkolla adressen. Tittar upp och lokaliserar plaketten med förkortningen CMNTY på. Då har jag hittat rätt; Changers Hub co-working space i Stockholm. Jag är på mitt första besök hos "moderorganisationen". När jag öppnar dörren till den stora rymliga lokalen möts jag av glada ansikten som ler och vinkar. Någon reser sig upp för att komma och hälsa mig välkommen. Medan jag tar av mig ytterkläderna och tar mina första steg in i lokalen är det första som fångar hela min uppmärksamhet, den stora tavla som står lutad mot väggen rakt framför mig. The Lamassu. Protective spirit står det i hörnet av tavlan. Jag känner igen figuren på bilden från mina studier om Assyriska riket och dess förkristna religioner. "The human headed winged lion".

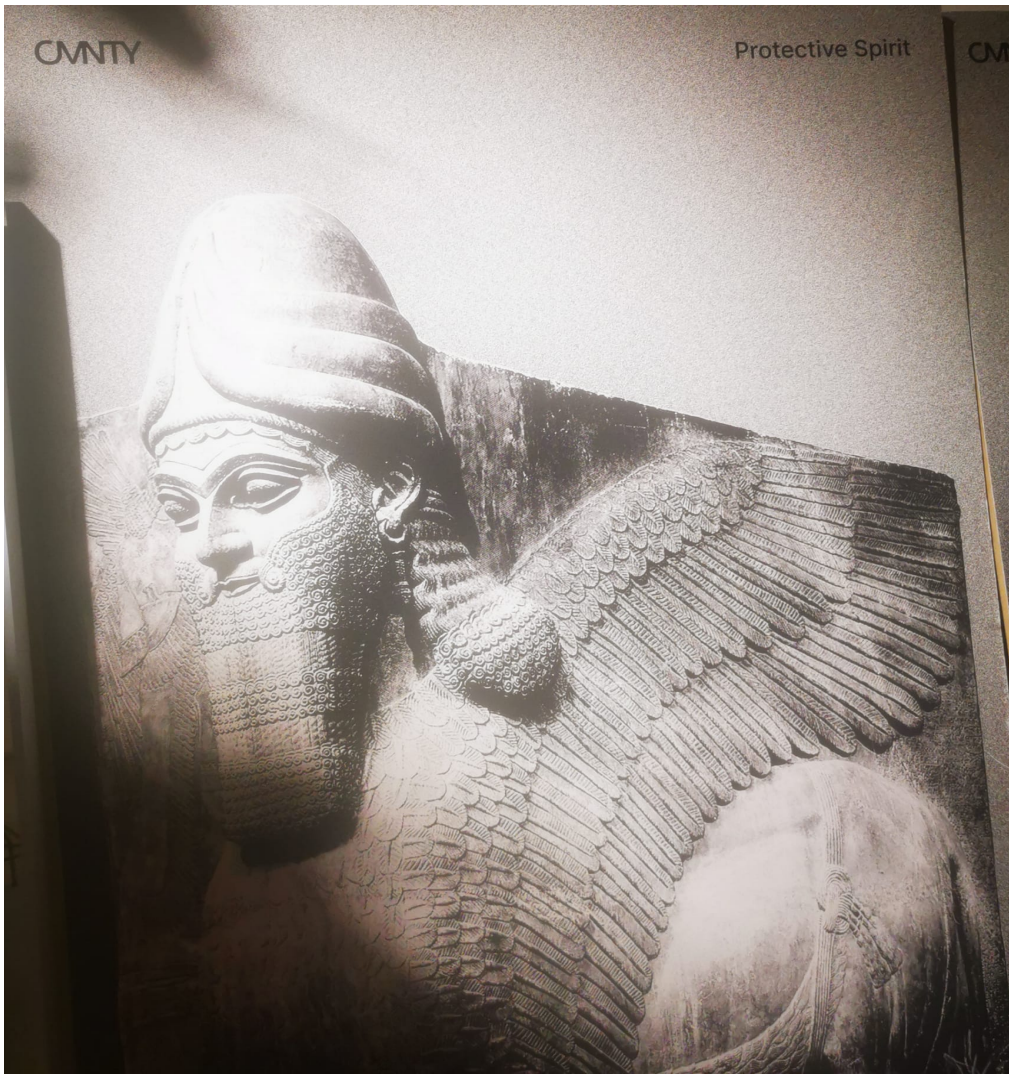

Foto: Stergoula Buyondo

I mina fältanteckningar har jag beskrivit detta första möte med Changers Hub Stockholm som att komma till plats som får mig att lita på att de ser storhet i kulturer som majoritetssamhället porträtterar i destruktiva termer. Människor med så kallad utländsk bakgrund har ofta med sig hemifrån en medvetenhet om den egna kulturens rikedom. Även här förs tankarna till det sätt kolonialismen, bland annat med hjälp av den kristna missionen och sedan postkoloniala kommunistiska styren, raderade så mycket av de koloniala protektoratens historiemedvetande (Trouillot, 1995; Ani, 1994). Resultatet i båda fallen visar liknande tendenser i och med att maktdynamiken fick den europeiska kolonisatörens kultur att bli det eftersträvade (Fanon, 1997).

Efter att ha blivit presenterad för människor jag aldrig tidigare träffat men som välkomnar mig med öppna armar hamnar jag i ett informellt samtal med en av personalen i Changers

Hub Stockholm. Vi pratar om svårigheter med att kompromissa med den egna identiteten för att få tillträde till vita rum. Vi pratar om hopplösheten som går hand i hand med det allt mer polariserande narrativ som media förmedlar (Vahabi, m. fl., 2019, Thapar-Björkert, m. fl., 2019).

> Vi måste skapa vår egen infrastruktur; tjäna våra egna pengar och skapa våra egna banker. Då behöver vi inte dom andra längre (Changers Hub Stockholm personal, månadsmötet).

Changers Hubs bild är att den kollektiva kompetensen begränsas av att den ständigt skall orientera sig i förhållande till, och godkännas av ett vitt majoritetssamhälle med finansieringsmöjligheter. Organisationens identitet som i beroendeställning skapas genom den process av inne- och uteslutande som vittnar om den andrafiering de upplever. I denna process skapar de en egen *Vi*-norm. I sin egen definition blir istället den rasifierade *Vi*-gruppen en rik och kompetent kultur i förhållande, i motsats till den vita andra som ses som något man egentligen inte eftersträvar (Storrs, 1999; Lidbäck, 2021; Catomeris, 2017).

Förorten blir utmålad som ett parallellsamhälle, en koloni. En plats som geografiskt är placerad i Sverige men som kulturellt och nationalistiskt inte hör till nationen (Dahlstedt, m.fl., 2018).

> Allting har försvunnit och för att samhället ska funka här … vi behöver de funktionerna. Vet du, bank här har en funktion. Man slipper köra, man vinner mycket tid, vi hinner till banken och hem igen och laga mat. Fattar du, nu du måste åka till stan …

7.2.1 Kompetens eller ursprung

Tron på den egna kompetensen är dock inte självklar. Antropologen Gloria Wekker och media- och kommunikations-forskaren Ylva Habel beskriver hur kolonialismens efterverkningar påverkat identitet och självuppfattning hos både de koloniserade men också deras ättlingar (Wekker, 2016, Habel, 2018). Som Fanon uttrycker det så går man (den rasifierade) inte runt och har mindervärdeskomplex från ingenstans; mindervärdeskomplexet skapas genam att konstant orientera sig i förhållande vithetens överhöghet (Ahmed, 2011; Fanon, 1997). Även antropologen Tuhiwai Smith (2021) uppmärksammar betydelsen av att erkänna den postkoloniala strukturens påverkan som skapar relationella mindervärdeskomplex; i hennes forskning gör hon detta utifrån urinvånarens position till kolonisatören.

Detta strukturella skapande av ett mindervärdeskomplex, en orientering i förhållande till vitheten, tycks även sippra in i Changers Hubs strukturer. För även om Changers Hubs grundare och personal i sin ideala kultur är övertygade om förortens kompetens så finns det andra värden i det faktiska beteendet. I ett av mina samtal med fokusgruppen berättar två av deltagarna hur de ser på sig själva och Changers Hubs medlemmar som förortens undantag just för att de har förmågan att *aspire* och att välja att följa sina drömmar istället för att nöja sig. I slutet av ett samtal som kommit att handla om vilka Changers Hubs målgrupp är, vilka de representerar och vilka som faktiskt är deltagare säger en tredje person:

> Men tänk såhär; hade Changers Hub ens funnits om inte Maria fanns?

Detta uttalande kommer trots att fokusgruppen inte är deltagande vid personalens möten med finansiärer och myndigheter, med representanter från majoritetssamhället, och därför inte kan uttala sig om den faktiska påverkan Maria har på gruppens kompetens. Det tyder på att uttalandet kan vara rotat i en strukturell syn på förortsmedborgaren som mindre kapabel än representanter från majoritetssamhället. Marias etniska och socioekonomiska bakgrund i relation till hennes officiella roll i organisationen gör att fokusgruppens medlemmar tvivlar på om Changers Hubs kompetens endast kommer från de som utgör *Vi*-et eller om en representant från majoritetssamhället behövs som möjliggörare.

Vid ett annat tillfälle där mitt deltagande är av mer måttlig karaktär sitter jag med vid ett veckomöte. En potentiell samarbetspartner har undrat över huruvida de utbildare Changers Hub bjuder in behöver vara "med ursprung eller ej". Då svarar en i personalen att så tänker de kring temakvällar och liknande men att vid utbildningar så måste de tänka kompetens, pedagogik osv, i första hand. Det viktigaste är, vilket uttrycks kontinuerligt under fältarbetet, att utbildarna *förstår* hur det är för den målgrupp Changers Hub vänder sig till. Förstår förorten.

Detta är givetvis sant. Changers Hub måste ta långsiktiga beslut som stärker relationen inom företagsvärlden samtidigt som deras medlemmar garanteras utbildningar av hög kvalitet. Dock vittnar det spontana svaret, det *faktiska beteendet*, om att man internt tenderar att omedvetet kontrastera kompetens mot ursprung. De tycks vara polariserade egenskaper grundat i synsättet att kompetens ligger närmare vithetsnormen än det ligger utomeuropeiskt ursprung.

7.3 Du kan kan bli hur bra som helst men bättre än en svensk blir du aldrig

I min första intervju med Maria svarar hon med stor intensitet på frågan om vad hon upplever som utmaningar för Changers Hub i Hjällbo, genom att referera till författaren Bengt Ohlssons DN-artikel (25-01-24). I artikeln citerar Ohlsson återkommande ur en bok av Theodor Kallifatides vid namn *Utlänningarna* (1970). Hon beskriver hur det ser exakt likadant ut idag; exemplifierat genom Kallifatides formulering:

> En svensk vän sade till mig en gång: ’du kan bli hur bra som helst men bättre än någon svensk blir du aldrig’ (Ohlsson, 2024).

I samma intervju berättar Maria att

> Changers Hub har liksom, har ju en problemformulering som skiljer sig från den gängse problemformuleringen om utsattheten och att man inte klarar skolan, är offer för kriminalitet och ja, men … vi pratar om någonting helt annat. Vi pratar om hinder, osynliga hinder som behöver brytas ner för att unga som klarar skolan och har drömmar eller kanske inte ens det, kanske bara känner att jag vill någonting annat men inte vet … sen har du majoritetssamhället som inte tror att du kan bli mer än möjligen barnskötare och städare och, och vad vill du själv liksom, vad, vad gör man?

Även Levin berättar om synen på förortsmedborgaren samt en upplevelse av misstänkliggörande när han berättar om ett specifikt projekt som innebar att Changers Hub bistod en kommun med regelbundna föreläsningar för personer som stod långt från arbetsmarknaden. I sin relation med myndigheten upplevde informanterna att de blev andrafierade och misstänkliggjorda genom återkommande toppstyrning.

> Sen vi skulle säga till varje gång vi hade en grej, alltså allt allt vi hade. Vi skulle ge personnummer på deltagare, alltså fullständiga personnummer, på personer som deltagit. Men vi håller inte på med sånt, utan dom kan få de första, ehm 6 första bara för statistik och sånt … Sen dom tjafsar och sen dom sa så här, vet ni vad, vi inte vill ha något mer med det här att göra. Vi har olika värderingar, sen PAPP [Levin slår ihop handflatorna] pengarna gick bort.

I en zoom-intervju med Maria återkommer hon till samma möte. Hon mumlar datum medan hon bläddrar igenom sina många papper.

> Här! Nu ska vi se. Möte med XX. 2 november 2022. ’Utbildningsdagarna behöver skaka om och få deltagarna att släppa garden, få lite motivation att släppa offerkoftan’

Maria tänker tillbaka och beskriver känslan i rummet vid mötet, sedan dyker hon åter ner i anteckningarna och läser:

> men så säger [en personal på Changers Hub] såhär. Det är inte vår kultur att ruska om, utan att förstå personens grundförutsättningar. Och varifrån hen kommer i utanförskapet. Vi jobbar med identifikation.

Ylva Habel (2018) pekar på en kollektiv ovilja att förstå vissa typer av uttryck och beteenden som en del av ett postkolonialt arv. Detta fenomen, *presentismproblematiken*, går hand i hand med oviljan att se förorten som en produkt av samhällets maktrelationer (Dahlstedt, m.fl., 2018) och som manifestation av kontinuerliga kulturrasistiska uttryck (Groglopo, 2015). Samtidigt ger detta uttryck för en hyperliberal syn på den svenska medborgaren. Det förutsätter en syn på den individuella förmågan att nå framgång som helt oberoende av socioekonomiska skillnader utan ser snarare startsträckan för framgång som jämlika på grund av de många möjligheter som utgörs av fri utbildning, sjukvård och välfärd samt rätten till yttrandefrihet.

Vid ett möte med nytillsatta chefer för en huvudfinansiär exemplifieras känslan av att majoritetssamhället har synen på förorten som en plats av människor som själva gjort sig till offer. Ur mina anteckningar från mötet läser jag följande.

> XX vill veta vilka andra finansiärer Changers Hub har. Hen undrar över hur folk hittar hit. Hur strukturen ser ut. Hur de för statistik på antalet medlemmar. Hen undrar över om det är betalande medlemmar. Jag tänker att hen förstår inte, om hen inte förstår efter detta möte om OP [opportunity gaps] att medlemmarna inte betalar för detta. (2024, fältanteckningar).

När cheferna tackar för sig och ska gå, nämner samma person något mer som jag reagerar på. Jag läser ur anteckningarna igen.

> XX tar i hand och tackar för sig. Sedan stannar hon upp och säger ”Det är ju också så att det är svårt för alla att få jobb och lägenhet. Det har ju ingenting med förort eller ursprung att göra. Det är svårt för alla nu menar jag.” (2024, fältanteckningar).

Denna situation för tankarna till hur Habel (2012) förklarar neoliberal kulturrasism som en rasism utan raser, vilket bygger på förnekandet av en rasismproblematik. Habel konkretiserar bakomliggande orsaker till detta avståndstagande genom orienteringen av *den okunniga* och *den upplysta*. Den okunniga positionen innebär en total obekantskap med ras- och hudfärgsproblematik vilket leder till att individen automatiskt intar en passiv och oskyldig position. En färgblindhet. Den upplysta positionen beskrivs som när individen, trots sin vithetsposition, positionerar sig som fullärd gällande sin förmåga att urskilja vad som är och inte är rasism och därmed inte kan kränka någon trots uttalanden som angår ras (Habel, 2012).

7.4 Karriärsaktivister

Vi har tagit bilen till en kolgrillsrestaurang i ett närliggande industriområde. När vi går in hälsar Levin på många, han pendlar mellan sina två språk medan han utbyter artighetsfraser med människor han känner. På deras gemensamma modersmål frågar restaurangägaren var Levin vill sitta; Levin väljer plats och vi slår oss ner samtidigt som hans vän kommer och gör oss sällskap vid bordet. Det är ett lunchmöte; en vänskapsrelation som utvecklats till jobbrelation. Levin uppdaterar sin vän om arbetet.

En bit in på lunchen frågar vännen Levin om vilka utmaningar Changers Hub oftast möter. *White Saviourism* svarar Levin snabbt. Han utvecklar genom att berätta hur han märker när någon är, som uttrycker det, bluff och hur viktigt det är att folk som kopplas på Changers Hub är *riktiga* och blir *ally* så att man tänker lika. Han berättar att han myntat ordet *karriärsaktivister*.

> Dom beter sig som aktivister men ser det som ett sätt att göra karriär.
>
> Dom tycker synd om oss, dom vill hjälpa om det syns utåt men dom vill inte satsa på oss

Några veckor senare är vi tillbaka på samma restaurang för ett möte med en potentiell samarbetspartner. De övriga gästerna på restaurangen ser Levins kompetens. Han är känd i området på grund av det genuina arbete han gjort för barn och unga. Han skämtar ofta om att områdets barn är hans barn; han har inte tid att skaffa egna, han har fullt upp med dem. När vi väl slår oss ner tar ett skådespel vid där Levin arbetar i motvind. Men han är inte skådespelaren.

Den potentiella samarbetspartners pratar som om hen är ”en av oss”. En stund in på lunchen blir min följdfråga på hens anekdot ”Bodde du i [närliggande kranskommun] eller hur var det?” Hen svarar utan att tänka sig för att “Haha Åh nej, jag bor i [centralt högstatusområde]”. Jag och Levin tittar på varandra medvetna om att hen glömde att hålla uppe fasaden. När Levin berättar för sina kollegor om mötet framkommer samma känsla; i hens värld är vi inte jämlikar, hen är här för att vara räddaren i nöden.

Det är samma svenska exceptionalism som Kallifatides uttrycker i Ohlssons (2024) artikel som Maria diskuterar kring.

> Här har du svaret på alla dina frågor.
>
> Det är svenskens moraliska överlägsenhet som skapar hans behov av att vara sjuksköterska och det kräver förstås en patient. Det kan vara Biafra eller en zigenarfamilj, svensken närmar sig problemet som en vårdare, inte som en medarbetare, och han stiger ner från himmelen, han går inte på marken som patienten gör. Många utlänningar klarar inte denna egendomliga press, den inkompetensförklaring som aldrig uttalas men som alltid finns, och snart går de under, eller hamnar i polisens register. (Ohlsson 2024)

Maria, som inte kommer från förorten eller har haft någon personlig anknytning till förorten innan hon började jobba med Changers Hub, berättar i en intervju hur hon genom sitt arbete upplever att problemet är att majoritetssamhället helt enkelt inte kan se kompetens i ”den andra”. Orienteringen är ständigt, och dynamiskt närvarande, i hur man ser det bekanta som ens trygghet men samtidigt som en plats man är medveten om är ekonomiskt, socialt och kulturellt bortprioriterad. Ändå existerar, vilket Frost (2023) beskriver i sin forskning emancipatoriska aspirationer bland unga från förorten. Detta leder också till en eventuell komplexitet bland Changers Hubs medlemmar och deltagare, där framgång i sig kan leda till en förväntan från omgivningen att individen skall ge tillbaka till samhället. Den underliggande förväntan på att den som tagit sig till platser skall öppna dörrar för nästa att ta sig vidare (CH book). Precis som Ahmed (2011) och Frost (2023) beskriver så är att ta sig till en plats som tidigare varit främmande och otillgänglig en identitetsresa som inte förutsätter att individen är densamma genom hela processen. Därmed kan det skapa svårigheter för både individen men också för organisationer som Changers Hub att få så kallade positiva förebilder att stanna kvar, eller fortsätta att synas i förorten.

7.5 Rationell respektive harmonisk ordning

Det är redan mars och tiden för min fältstudie börjar närma sig sitt slut. Jag står och tittar på årshjulet med planerade aktiviteter för 2024 och funderar kring hur många gånger jag tittat på allt som ska göras och skymtat en viss tidsoptimism. Jag minns att Maria belyst vikten av att lita på varandras arbetsprocesser. Arbetssättet inom Changers Hub Göteborg bygger på förtroende för varandra och förmågan att se varandras styrkor för att möjliggöra ett arbetssätt där man kompletterar varandra istället för att kräva ens egna kompetenser ur andra. Deras egna individuella processer skapar utrymme för utveckling och faktiskt kvalitativt, relationsbyggande arbete med deras medlemmar. Samtidigt skapar det i vissa fall en viss friktion mellan Changers Hubs personal och dess potentiella finansiärer när mycket av det arbete som sker, sker utanför de eurocentriska organisatoriska ramar man är van vid.

Dessa reflektioner för tankarna till antropologen Marimba Anis begrepp rationell respektive harmonisk ordning. Ani menar att rationell ordning betonar effektivitet och kontroll genom nyliberala strukturer och regler medan harmonisk ordning betonar ett mer holistiskt synsätt byggt på balans och samstämmighet (Ani, 1994).

Soran kommer plötsligt in i rummet, energinivån är hög, han gestikulerar med armarna och pratar engagerat i telefonen. Han går in och ut ur rummet. Fram till datorn och ut igen. Säger något till Ahmed och går ut ur rummet igen. Efter en stund är han tillbaka.

> Så, nu har vi bokat in en workshop nästa vecka. Nu kör vi.

Changers Hub är en ideell organisation vilket innebär att de strukturer och regler de förhåller sig till är präglade av en västerländsk organisationsmodell. I samtal återkommer vi ofta till det att spela spelet”. Att orientera sig i ett eurocentriskt landskap, en neoliberal verklighet vilken man känner utgör något som står bortom en själv. Ens ”*Där”.* Inom den entreprenöriella kontexten måste Changers Hubs personal ta beslut som visar att man besitter förmågor som att vara ekonomiskt rationell och självständig, eftersom att inrätta sig i en västerländsk organisationsstruktur signalerar kompetens och professionalism (Ani, 1994; Fanon, 1997).

Trots att Levin berättar öppet om att han inte har samma organisatoriska vana som Maria, något han bland annat exemplifierar genom att visa upp hennes system av ytterst organiserade mappar på datorn, så är det ofta Levin som korrekturläser data. När Maria fyller i rapporter

uppvisar Levin en alternativ typ av organisatorisk kompetens. Ingenting må finnas på papper, men deltagarstatistik, datum för tidigare event och mötesprotokoll minns han utan att ha dokumenterat det. Här har dock Levin Maria som förebild, och beskriver i samtal hur även han ser det som kompetenshöjande att följa dessa strukturer. Att spela spelet. Soran ser igenom strukturer och berättar för mig hur viktigt det är vad de symboliserar. Soran är den som valt att inte ha larm i lokalerna. Det är även Soran som poängterar hur det hyresavtal Changers Hub har gällande lokalen vittnar om att de inte alls har fullt förtroende för sina medlemmar.

7.6 Språket

I mitt möte på Changers Hub har fenomenet att språket kan användas avkolonialiserande aktualiserats. Samma språk som jag hittar i det välkomnande rummet av jämlikar, och i Changers Hubs initiala styrdokument, är kopplade till den egna förmågan att *aspire.* Att kunna visualisera och verbalisera sin dröm (Appadurai, 1998). Antropologen Marimba Ani hävdar att för att avkolonialisera intellektet och den kulturella identiteten måste man avkolonialisera språket (1994).

Levin berättar tidigt i vår relation att han inte kompromissar med sin egen identitet.

> Jag kan inte ändra mig som dom andra gör, det går inte. Jag har sagt från början, jag är den jag är, jag är stolt att vara från förorten.

Jag märker dock under tiden jag lär känna Levin att han har en skicklig taktik för att navigera de roller, och byte av roller som hans yrkesroll kräver. Trots att det är oklart om detta sker medvetet eller ej applicerar Levin vissa vithetsattribut kopplade till språket utan att göra avkall på andra rasifierande attribut som är kopplade till identitet. Ett exempel från mötet med Poseidons nya chefer: Levin byter inte dialekt utan fortsätter prata med den staccato-dialekt som associeras med förortssvenskan. Däremot ändras hans ordförråd. Han använder ord som ”ägs” av den han pratar med: ”vita” ord. Han pratar även i organisatoriska termer samt bevisar att han har en förståelse för den entreprenöriella affärsvärlden och för organisationsstyrning. Han inkorporerar begrepp från den som är privilegierat rasifierad, ännu en gång blir inte de konsumerade attributen subjektets egna. Levin *blir* inte en del av den högstatusrepresentant från majoritetssamhället som han förhåller sig till. Trots detta syns stor variation i hur han blir bemött på möten. I vissa fall, där den potentiella finansiären har mindre djupgående

förståelse för förorten, riktar sig dialogen oftare till Maria. Blickar skickas till Maria som för att bekräfta att det som sagts av Levin. I Marias fall behöver språket inte bli verbalt. Hennes framtoning och utseende som majoritetssvensk förlänger den fysiska rörligheten in i den sociala rörligheten (Ahmed, 2011). Även inom organisationen nämner en personal från Changers Hub Stockholm hur Levin verkligen har växt ju mer man lärt känna honom, och refererar till hur förutfattade meningar man har gällande kompetens kopplat till kulturell identitet och dialekt.

Changers Hub första styrdokument, från etablerandet i Stockholm, är skrivet på ett talspråk som lyfter vikten av att Changers Hubs kultur är familjär. Man välkomnas in i familjen, in i samarbete och gemenskap. Språket visar att Changers Hub är skapat ”av oss, för oss”.

Maria, som förstår min utgångspunkt som student och som har tidigare erfarenhet av samhällsvetenskapliga ämnen kan i intervjuer prata med mig genom att använda sig av ett akademiskt språk. Hon har stort akademiskt-kulturellt kapital. När hon däremot ska försöka smsa community-rådet blir språket trevande. Det blir tydligt att community-rådet inte har samma förtroende för Maria som Soran och Levin har. De tre är kollegor och community-rådet består av människor som känner Soran eller Levin sedan tidigare. Här arbetar hon redan i motvind. Vid ett par tillfället är jag med om när ungdomar hon försöker få tag i undviker hennes samtal vilket leder till att hon inte får till intervjuer som behövs för deras resultatrapport. Levin får ta över och kontakta de berörda för att de ska komma. Detta leder oss också in på ämnet lokal förankring.

7.7 Pride-flagga eller Palestina-flagga

För att ytterligare aktualisera hur de nyanser som personalen på Changers Hub måste navigera vill jag ta upp ett exempel från den senaste tidens politiska debatt kring förbudet mot att ta med sig Palestina-flagga in på Malmö Arena där Eurovisionfinalen hölls (SVT, 2 maj, 2024). Den palestinska flaggan har kommit att betyda rätten till liv och påminner om hur oskyldiga mördas i ett folkmord av samma nation som är en av de tävlande nationerna i musiktävlingen. Den har också under det senaste halvåret kommit att symbolisera en bredare global protest mot kolonialism, apartheid och imperialism.

Under ett samtal med en av personalen på Changers Hub pratar vi om betydelsen av lokal förankring. Personen berättar om hur viktigt det är att de som bor i förorten känner att Changers Hub arbetar ”av oss, för oss”. Att Changers Hub har riktig erfarenhet av och förståelse för deras vardag. När vi närmar oss ämnet vilka *oss* är börjar jag ställa frågor kring vilka som räknas in i den termen. För förorten är inte, trots vad det officiella samtalet försöker få oss att tro, en homogen massa med samma kulturer, åsikter och bakgrunder. Jag blir nyfiken på huruvida Changers Hub har finansiärer som även finansierar organisationer som jobbar med andra typer av mänskliga rättigheter, exempelvis hbtqi-frågan, som de måste förhålla sig till.

> Skulle ni exempelvis sätta upp pride-flaggan här, när det är pridevecka inne i stan?

Nej det skulle de inte, få jag som svar. Vi skulle förlora förtroendet hos den absoluta majoriteten av sin målgrupp om de gjorde det.

Samtidigt som mitt fältarbete pågår intensifieras folkmordet i Gaza och allt fler länder tar avstånd från Israels gärningar. I slutet av fältarbetet ger FN ut en rapport som bekräftar att det som sker i Gaza är ett, av Israel utfört, folkmord på den Palestinska befolkningen (UN, 24 mars, 2024). Trots att Changers Hub håller sig neutrala i frågan märker jag hur några av personalen engagerar sig aktivt i frågan under sin fritid. Man organiserar bland annat en konferens vid namn *Sörjbara Liv*, både för att lyfta vad som sker i Palestina men också för att hitta tröst och gemenskap efter att visitationszonerna introducerats och med tanke med alla de skjutningar som orsakat så mycket sorg hos invånarna i förorten. Det blir en kväll för att hitta tröst hos varandra. Och i förorten syns Palestinaflaggor på balkonger och i fönster. I de veckoliga demonstrationstågen för att ge röst åt de oskyldiga som mördas i Gaza syns människor med attribut som inte tillhör den vita majoritetsbefolkningen.

Men på Eurovisions officiella hemsida kan man att läsa att endast nationsflaggor från de deltagande länderna är tillåtna inne på arenan. Med undantag för Pride-flaggan. Medan Israel som i skrivande stund inte upphört med sitt folkmord, tar plats på scenen inför tittare över hela jorden, vajar landets flaggor i publiken. I det offentliga rummet, i det mediala rummet, avgörs vems röster som får höras; vems liv som är värt mest.

Detta leder tankarna till Judith Butlers begrepp ”sörjbara liv”, men också till Michel-Rolph Trouillout och hans bok *Silencing the Past: Power and the Production of History* (1995). Trouillot beskriver hur koloniala krafter kontinuerligt har haft makten över historieskrivningen och påverkat det historiska koloniala narrativet för att legitimera den egna vita överhögheten och på så sätt kunnat tysta, och avhumanisera, de koloniserades röster (ibid, 1995). Hur vissa liv är sörjbara och andra inte reflekteras det även över i *Kulturella Perspektiv, Svensk etnografisk tidskrift* där Kim Silow Kallenberg i sin artikel skriver

> Har du en bakgrund som ungdomsbrottsling, och är du dessutom svart och uppvuxen i miljonprogrammet, så kan du avrättas utan att det knappt märks i media. Det var åtminstone den slutsats jag drog av hur fallet Issa hanterades (Kallenberg, 2017:2).

Personen Issa är en fiktiv karaktär baserad på verkligt etnografiskt material om en pojke som växer upp i förortens periferi och som, genom sitt samröre med en kriminell livsstil, tragiskt blir mördad vid sexton års ålder.

7.8 Guld och diamanter

Bilden växer fram av Changers Hub som en blandning av en förorts-rörelse som utövar platskamp och en företagsinkubator. Förorten är inte tillräckligt vinstdrivande för att vara värd den tid och möda det hade inneburit för finansiären att äga processen. Förorten har inte de forna koloniernas guld och diamanter. Den har däremot en total nedrustning av offentlig välfärd och därmed ett behov av (privata) investerare i exempelvis skola och sjukvård: vinstdrivande sådana. Dessutom har förorten något som jag får lära mig vid ett av mina sista möten med Changers Hub. Bara någon vecka innan detta skrivs är jag tillbaka, nu till Main Hub, för att presentera fältstudien för personalen och för återkoppling. Presentationen leder oss in på en diskussion om skillnader och likhet mellan förort och koloniala protektorat. En i personalen säger att det kanske inte finns så mycket att hämta här ifrån förorten, i jämförelse med hur mycket kolonialmakterna tjänade på sina kolonier. Då berättar Soran om att det är ett etablerat fenomen inom fotbollsvärlden, men även inom andra sporter, att man hämtar talang från förorten. Han introducerar mig för begreppet *talangfabriker* i förorten, och beskriver hur förorten medvetet vaskas på talang. Soran berättar om när han blev medveten om att detta begrepp var etablerat, vid ett möte med en stor fotbollsklubb:

> De sa att det var en talangfabrik. Barnen i orten tar inte semester och reser under sommar- och vinterloven. Inga skidsemestrar utan vi är och spelar gårdsfotboll osv… Ibland investerar man i att bygga fotbollsplaner och så åt oss … som i Hammarkullen … men de är aldrig här ute själva. Dom kommer hit och plockar talangen, sen ser man dom inte mer.

Förortens rasifierade kroppar är därför redan markerade som potentiella hot (Ahmed, 2007; Rosales & Ålund, 2018). Potentiella kriminella. Ett kolonialt arv av att se den rasifierade som otänkbart intellektuellt kompetent lever kvar i synen på den unga förortsmedborgaren (se Catomeris, 2017), där den unga mannen reduceras till att endast kunna vara kriminell eller en idrottstalang.

8. Slutsatser

Genom att studera Changers Hubs platskamp har jag kunnat se tendenser till liknande protektorala strukturer i förorten som hos de klassiska koloniala protektoraten, som till exempel Frankrike och Storbritannien hade i Afrika och Mellanöstern. Changers Hubs personal och medlemmar har erfarenheter av att marginaliseras både ekonomiskt och politiskt genom bland annat begränsad tillgång till resurser. Samtidigt existerar, speciellt med tanke på en ökad fysisk och mental polisnärvaro efter visitationszonernas införande, en upplevd känsla av övervakning och kontroll. Man arbetar emot ett existerande narrativ där man framställs negativt med fokus på kriminalitet, inkompetens och social problematik. Denna kombination av en stereotyp representation i kombination med rättfärdigandet av kontroll för lätt tankarna till koloniala protektorat som porträtterades som exotiska och primitiva men samtidigt som ett potentiellt hot, vilket rättfärdigade militär närvaro och repressiva åtgärder mot befolkningen (Ani, 1994; Catomeris, 2018; Wekker, 2016). Även den fysiska placeringen av förorten, och Changers Hubs lokaler, skapar en geografisk och social segregation från mer centrala områden med högre status. Trots att det inom organisationen finns en önskan att locka stadens unga medborgare till Hjällbo påminner ändå stadens geografiska organisering om hur koloniala områden inom protektoratens landområden ofta etablerade europeiska områden vilka var belägna avskilda från lokalbefolkningens egna bostadsområden.

Personalen måste också omvandla kvalitativt arbete till kvantitativ redovisning för att tillgodose finansiärens behov av att kunna rapportera mätbar förändring utåt. Den västerländska organisationsstrukturen kräver effektmätningar och resultatrapporter. Samtidigt

talar myndigheter och finansiärer om hur man önskar att civilsamhället ska äga processen när det gäller positiv förändring i förorten. I *handling* ser det annorlunda ut. Changers Hub står själva för förändringsarbetet och dess utmaningar men man rapporterar tillbaka till finansiären vars främsta – och mycket kortsiktiga – mål är att området inte ska finnas med på listan över särskilt utsatt område, snarare än att skapa en egentlig långsiktig förändring. Den egna förändringen sker under någon annans kontroll. En protektor som reducerar Changers Hubs agens till att ett behov av att bli räddade. Finansiären skapar eller möjliggör punktinsatser utan egentligt långsiktigt ansvarstagande och Changers Hub fortsätter att bli inbjudna till att anordna ramadan-bord, påskäggsjakt och Hjällbo-varvet enligt en ganska banal föreställning om självstyre. Detta medan makro-strukturer möjliggör stora vinster för bostadsbolag, välfärdsföretag och de stora idrottsklubbarna. Som Subramani uttrycker det i sin artikel försöker en neoliberal politik hantera fundamentala samhällsproblem genom att lägga ansvaret på individen snarare än att adressera de större, strukturella orsakerna till dessa problem. Detta innebär att de personer som är mest utsatta för strukturell ojämlikhet också blir de som förväntas lösa problemen. I stället för att förändra de underliggande strukturerna som orsakar ojämlikhet, förskjuter neoliberalismen ansvaret på de med minst resurser och kapacitet att hantera den (Subramani, 2022).

Personalen söker hela tiden verktyg för att i sitt arbete inte uppfattas som i behov av hjälp utan som kompetenta och som några man vill investera i. De möter *white saviourism* och svensk exceptionalism så väl som en hyperliberal syn på förortsmedborgarens förutsättningar. En syn som helt bortser från det postkoloniala arvets ständiga reproducerande av den andra. Samtidigt som många företag uttrycker en tro på Changers Hubs arbete vittnar det faktiska försummandet av dem på att stödet är mer symboliskt än en tro på deras kapacitet att möjliggöra verklig förändring.

Som organisation fungerar Changers Hub som en brygga mellan protektor och protektoratets unga medborgare. Det samma sker inom gruppen. Gruppdynamiken förhåller sig till den svenska exceptionalismen och det postkoloniala arvet som förutsätter en vit, svensk representant för att bli tagna på allvar. Inom organisationen skapar dessa strukturer i vissa fall en misstro till den egna kompetensen. I andra fall, skapar detta en trygghet och en ramverk av kompetens att inspireras och lära ifrån. Även om Changers Hub figurerar inom de neoliberala, av vit överhöghet formade ramarna, där man exempelvis drar paralleller mellan

entreprenörskap och framgång – mätt enligt specifika måttstockar – så försöker de även omdefiniera sin rumsliga verklighet. De försöker inte ändra den men de försöker lyfta hur målet inte behöver vara en verklighet konstruerad av samma ideologier och teorier som i det så kallade majoritetssamhället. De försöker genom sin platskamp återfå sin, av protektorn, fråntagna agens. I detta avseende är det tydligt hur var och en av dessa tre individer har sitt eget utgångsläge och sitt eget dynamiska förhållningssätt till det arbete de gör i förorten. Man försöker anamma vithetsattribut utan att göra avkall på sin identitet och likt den slutsats Fanon drar blir man aldrig accepterad av kolonisatören som en jämlike oavsett sin vita mask (Fanon, 1997). Denna studie för mig därför närmare den slutsats som Salonen och Roelofs (2019) drar i sin rapport. Nämligen att områdesutveckling inte är ett medel som kan åstadkomma en strukturell förändring, men att den kan göra skillnad för individer, som i sin tur kan göra skillnad för individer.

9. Referenser

Abrahams, N. (1996). Negotiating power, identity, family, and community: Women's community participation. *Gender & Society*, 10(6), 768–796.

Acemoglu, D., Johnson, S., & Robinson, J. A. (2001). The Colonial Origins of Comparative Development: An Empirical Investigation. *The American Economic Review*, *91*(5), 1369–1401. http://www.jstor.org/stable/2677930

Aernoudt, R. (2004). Incubators: tool for entrepreneurship? *Small business economics*, 23(2), 127-135

Ahmed, S. (2007). A phenomenology of whiteness. Feminist Theory, 8(2), 149-168. https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1177/1464700107078139

Ahmed, S.. (2011). *Vithetens hegemoni*. Tankekraft.

Alm, S., Bäckman, O., Gavanas, A., & Kumlin, J. (2010). Utsatthetens olika ansikten: Begreppsöversikt och analys (No. 2010: 13). Institute for Futures Studies.

American Anthropological Association, (u.å) AAA Statements on Ethics: principles of Professional Responsibility. https://americananthro.org/about/past-statements-on-ethics/

Ani, M. (1994). *Yurugu : an African-centered critique of European cultural thought and behavior*. Africa World Press.

Appadurai, A. (1988). The social life of things. Cambridge University Press.

Asad, T. (2003). *Formations of the secular: Christianity, Islam, modernity*. Stanford, Calif.: Stanford University Press.

Bonilla-Silva, E. (2000). "This is a White Country"1: The Racial Ideology of the Western Nations of the World-System. *Sociological Inquiry*, *70*(2), 188–214. https://doi.org/10.1111/j.1475-682X.2000.tb00905.x

Boverket. (2023). Boendesegregationens utveckling och mekanismer. .https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2023/boendesegregationens-utveckling-och-mekanismer.pdf

Catomeris, C. (2017) Det ohygglig arvet: Sverige och främlingen genom tiderna. Stockholm: Ordfront. Den föreställda gemenskapen. Reflexioner kring nationalismens ursprung och spridning. Göteborg: Daidalos. ISBN: 9186320637

M. Beliso-De Jesús, A., & Pierre, J. (2020). Special Section: Anthropology of White Supremacy. *American Anthropologist*, *122*(1), 65–75. https://doi.org/10.1111/aman.13351

Mendez Edkvist, L, red. (2022) Changers Hub-Förverkligar drömmar since 2015. Narayana Press, Gylling, Danmark. ISBN: 978-91-527-1066-1

Changers Hub (u.å). Om oss. https://www.changershub.se/om-oss/

Colloredo-Mansfeld, R. (2002). An ethnography of neoliberalism: understanding competition in artisan economies. *Current Anthropology*, *43*(1), 113-137.

Curington, C. V., & Bailey-Hall, M. (2021). Global gendered anti-Black belonging and racial ideology. Sociology Compass, 15(10), e12927.

Dahlstedt, M., Kings, L., & Tahvilzadeh, N. (2018). Platskamp: inledande reflektioner. *ARKIV : TIDSKRIFT FÖR SAMHÄLLSANALYS*, *9*, 7–25.

Du Bois. (1998). The souls of Black folk. Transaction Publishers.

Fanon, Frantz. (1995). Svart hud vita masker. Daidalos.

Fattali, H., & Smith, Å. (2023). Learning from the outsiders-within: Wearing the niqab in Swedish teacher profession and training. Race, Ethnicity and Education, 1-15.

FN. (2024). Rights expert finds 'reasonable grounds' genocide is being committed in Gaza https://news.un.org/en/story/2024/03/1147976

Frost, S. L., Jung, Y., Rencher, M., & Batts, D. (2023). Re-Centering Race in Emancipatory Entrepreneurship: Black Female Tech Founders, Money, and Meaning in a Detroit-Based Incubator Program. Journal of Business Anthropology, 12(2), 114-137

Gilje, N., Grimen, H., & Andersson, S. (2007). *Samhällsvetenskapernas förutsättningar* (3. uppl.). Daidalos.

Gillborn, D. (2005). Education policy as an act of white supremacy: Whiteness, critical race theory and education reform. Journal of Education Policy, 20(4), 485-506.

Groglopo, A. (Ed.). (2015). Antirasistisk ordbok. Antirasistiska akademin.

Göransson, K. (2019). Etnografi: Sjösätt, navigera och ro i land ditt projekt.

Habel, Y. (2012). Challenging Swedish exceptionalism? Teaching while black. In *Education in the Black Diaspora: Perspectives, Challenges, and Prospects* (pp. 99–122).

Habel, Y. (2018). Little Pink: White fragility and black social death. In *The power of vulnerability* (pp. 71-94). Manchester University Press.

Hübinette, T., & Lundström, C. (2022). Den färgblinda skolan: Ras och vithet i svensk utbildning (Första utgåvan ed.). Stockholm: Natur & Kultur.

Kolbert, I (red). (2022) Hur svårt kan det vara? Om arbetsmarknadens misslyckande med att skapa inkluderande arbetsplatser. Typografiska, Stockholm.

Lindbäck, J. (2021). Värsta Bästa Skolan – Om Unga I Förorten Och Segregation I Skolan. Göteborg: Göteborgs Universitet.

Lotshwao, K. (2021). The British and the transfer of power in the Bechuanaland Protectorate: Neo-colonialism or passive revolution? Capital & Class, 45(4), 561-578. https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1177/0309816821997118

MacClancy, J. (2017). *Anthropology and public service: the UK experience*. Berghahn.

McIntosh, P. (1998). White privilege: Unpacking the invisible knapsack. The Guilford Press.

Mazzarella, W. (2019). The Anthropology of Populism: Beyond the Liberal Settlement. Annual Review of Anthropology, 48(1), 45–60. https://doi.org/10.1146/annurev-anthro102218- 011412

Michalopoulos, S., & Papaioannou, E. (2016). The Long-Run Effects of the Scramble for Africa. *The American Economic Review*, *106*(7), 1802–1848. https://doi.org/10.1257/aer.20131311

Ohlsson, B. (2024, 25 januari). Jag har börjat tvivla på nyttan med debatter. Dagens Nyheter, https://www.dn.se/kultur/bengt-ohlsson-jag-har-borjat-tvivla-pa-nyttan-med-debatter/

Olofsson, G. (2020). FRAMGÅNG FÖR VEM- röster om den ojämlika startsträckan. Changers Hub. https://www.changershub.se/content/uploads/2020/02/Framga%CC%8Angfo%CC%88r-vem_-pdf-2.pdf

Olofsson, G. (2021). MÖJLIGHETER OCH HINDER FÖR UNGA FRÅN YTTERSTADEN ATT FÖRVERKLIGA SINA DRÖMMAR. Changers Hub. https://www.changershub.se/content/uploads/2021/01/Kartla_ggnig-Hja_llbo-1.pdf

Owen, D.S. "Whiteness in Du Bois's The Souls of Black Folk." 2007. Philosophia Africana 10(2): 107-126

Protektorat. (u.å). I Nationalencyklopedin. https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/protektorat

Regeringen (2017) Inrättande av en delegation mot segregation. https://www.regeringen.se/contentassets/b0ccf2a8f9e14d5e8066f20a4121c397/inrattande-av-en-delegation-mot-segregation-dir.-201733

Ristilammi, P.-M. (1994). *Rosengård och den svarta poesin : en studie av modern annorlundahet*. B. Östlings bokförl. Symposion.

Rosales, R. L., & Ålund, A. (2018). Aktivism som platskamp. Självpositionering och medborgarskapande inom den svenska förortsrörelsen. *Arkiv. Tidskrift för samhällsanalys*, (9), 53-76.

Salonen, T., & Roelofs, K. (2019). Kunskapsöversikt Områdesutveckling. *Stockholm: Bostad30*.

Salonen, T. (2023). *Att identifiera utsatta bostadsområden: En jämförande analys mellan polisens lista och segregationsbarometern*. Malmö universitet.

Silow Kallenberg, K. (2017). Tabanja. *Kulturella Perspektiv – Svensk Etnologisk Tidskrift*, *26*(2). https://doi.org/10.54807/kp.v26.17323

Siltanen, S. S. (2018). The Journey to Entrepreneurship: A Cultural Analysis of Creative Entrepreneurs in a Business Incubator in Finland

Socialstyrelsen. (2022). Förstärkt arbete mot segregation. https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2022-10-8145.pdf

Statsdrådsberedningen. (2023) Krafttag för att bekämpa gängkriminaliteten. https://www.regeringen.se/artiklar/2023/10/krafttag-for-att-bekampagangkriminaliteten/#:~:text=Om%20regeringens%20arbete%20f%C3%B6r%20att,nyrekryteri ngen%20av%20barn%20och%20unga.

Storrs, D. (1999). Whiteness as Stigma: Essentialist Identity Work by Mixed-Race Women. *Symbolic Interaction*, *22*(3), 187–212. https://doi.org/10.1525/si.1999.22.3.187

Subramani, S. (2022). The Entrepreneurial Catch Toward an Analytic of Racial Responsibilization. *Current Anthropology*, *63*(4), 367–385. https://doi.org/10.1086/720713

SVT (2024, 2 maj). Palestinaflaggan inte tillåten i eurovision arenan. SVT Kultur. https://www.svt.se/kultur/palestinaflaggan-inte-tillaten-i-eurovision-arenan

Trost, J. (2010). *Kvalitativa intervjuer*. (4., [omarb.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Trouillot, M. (1995). *Silencing the past: power and the production of history*. Boston, Mass.: Beacon Press.

Smith, L. T., & Bloomsbury. (2021). *Decolonizing methodologies : research and indigenous peoples* (Third edition.). Zed Books.

Thapar-Björkert, S., Molina, I., & Villacura, K. R. (2019). From welfare to warfare: Exploring the militarisation of the Swedish suburb. In Undoing homogeneity in the Nordic Region (pp. 141-161). Routledge.

Turner, B. S. (1993). Contemporary problems in the theory of citizenship. Citizenship and social theory, 24, 1-18.

Vahabi, M., Batifoulier, P., & Silva, N. (2019). A theory of predatory welfare state and citizen welfare: the french case. Public Choice, 182(3-4), 243-271. https://doi.org/10.1007/s11127-019-00660-0

Vetenskapsrådet. (2017). God forskningsed. Stockholm: Vetenskapsrådet. https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2017-08-29-god-forskningssed.html

Wekker, G., & ProQuest. (2016). *White innocence : paradoxes of colonialism and race*. Duke University Press.